

*Крушельницька Каріна**здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
Тернопіль, Україна*

ВІДТВОРЕННЯ АВТОРСЬКИХ НЕОЛОГІЗМІВ ДЛЯ ВІДОБРАЖЕННЯ СВІТОБУДОВИ В РОМАНІ «БЕЗНІЧ»

Мета дослідження – проаналізувати використання авторських неологізмів у фентезі романі Джея Крістоффа «Безніч» для визначення їхньої ролі в досягненні адекватного перекладу.

Актуальність дослідження полягає в зростаючому попиті на твори зарубіжної художньої літератури в українському перекладі.

Серед особливостей ідіостилю Джея Крістоффа можна вказати велику кількість авторських неологізмів, що використовуються як засіб самовираження автора та є інструментом для відображення самотутньої світобудови.

Багато реалій автор утворює за допомогою складних слів, наприклад лексична одиниця “shadowwolf” [3, с. 151] та аналогічна за структурою “shadowcat” [3, с. 142], які позначають особливий вид тварин. Вихідні одиниці складаються з двох компонентів: лексеми “shadow”, що означає «ділянка темряви, що утворюється внаслідок блокування світла якимось предметом» [2] та назви тварини. Перекладачка відтворила такий елемент складними словами «тіньововк» [1, с. 198] та «тіньокіт» [1, с. 187] відповідно. Вихідні елементи утворено юкстапозицією, а цільові складанням основ з інтерфіксом «-о-». Таким чином, відтворено смислове навантаження вихідних одиниць та збережено елемент ідіостилю автора.

Розгляньмо наступний приклад відтворення авторського неологізму: “dragonmoth” [3, с. 137] – «дракоміль» [1, с. 181]. Тут одиниця оригіналу утворена юкстапозицією та складається з “dragon”+“moth”, що згідно з словником означають «велика, грізна вигадана тварина, яку зазвичай зображують з крилами, довгим хвостом і яка видихає полум'я» [2] та «схожа на метелика комаха, що літає здебільшого вночі» [2]. Перекладачка підбрала відповідники до цих слів та за допомогою складання основ з інтерфіксом «-о-» утворила складне слово. Лексичне значення елементів та форму оригінальної одиниці збережено.

Частина персонажів роману отримали складні імена, що потребували відтворення. Серед них “Cuddlegiver” [3, с. 240], що складається з лексеми “cuddle”, яка означає «обійми з метою прояву ніжності чи заспокоєння» [2] та “giver”, що означає «людина, яка дає що-небудь комусь» [2]. При відтворенні такого імені перекладачка відтворила семантичне значення слова та утворила лексему «Обіймодарувач» [1, с. 308], що також складається з двох елементів та створена шляхом складання основ з інтерфіксом «-о-».

Ще одним прикладом можна вказати ім'я “Rainrunner” [3, с. 122]. Одиницю мови оригіналу утворено юкстапозицією, лексема складається з “Rain”+”runner”. В цільовій мові лексему «Дощєбіг» утворено шляхом складання основ з інтерфіксом «-є-». Таким чином, перекладачка відтворила значення обидвох елементів та зберегла елемент ідіостилю автора.

Отже, авторські неологізми у романі Джея Крістоффа «Бєзніч» є важливим елементом ідіостилю письменника та засобом творення унікальної світобудови. Перекладачці вдалося адекватно відтворити такі одиниці шляхом використання словоскладання та збереження їхньої семантики й структури.

ЛІТЕРАТУРА

1. Крістофф Дж. Бєзніч / пер. К. Сокульська. Київ : Небо, 2023. 584 с.
2. Cambridge Free English Dictionary and Thesaurus. URL: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/> (date of access: 15.03.2026).
3. Kristoff J. Nevernight. Harper Voyager, 2016.

Maslova Tetiana

senior lecturer

*National technical university of Ukraine “Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”
Kyiv, Ukraine*

THE EVOLUTION OF THE NEOLOGISM “PROSUMER”

Neologisms are commonly used to describe a lexical form that represents some kind of novelty: it could be the innovative quality of the word form, or unintelligibility of the notion it implies. For that reason, neologisms can be classified as formal and semantic. Formal neologisms are new lexical forms to designate novel phenomena, being created through morphological, phonological, or graphic processes, including coinage (the invention of a completely new lexical unit), derivation (the addition of affixes to existing roots), compounding (the combination of lexical units), blending (fusion of segments from two words), acronyms (abbreviation made up of initial letters), and eponyms (derivation from names). Semantic neologisms, on the other hand, are identified when familiar words acquire new meanings or extend the existing ones. As new lexical units are getting used more and more widely in speech and writing, they move from peripheral novelty to broader acceptance, being ultimately formally integrated into the lexicon [4].

According to the Oxford English Dictionary, the word “prosumer”, the earliest known use of which was in the 1980s, is the result of compounding the adjective “professional” and the noun “consumer”. They say that the concept had been already suggested as early as 1972 by two sociologists, Marshall McLuhan and Barrington Nevitt, but the term itself was coined in 1980 by US writer Alvin Toffler in his book “The Third Wave” [2].